

Til

Kommunal- og distriktsdepartementet

Oslo, 30.11.2023

Fra

Cobuilder
Strandveien 12
1366 Lysaker

Innspill til ny nasjonal digitaliseringsstrategi

Dette innspillet til ny nasjonal digitaliseringsstrategi er utarbeidet i samarbeid med flere aktører som er opptatt av behovet for digitalisering i den norske bygge- og anleggsnæringen.

Næringen har over 250 000 sysselsatte og en omsetning på 600 milliarder kroner i året. Men byggenæringen forbruker over 40 milliarder tonn råvarer årlig. Byggenæringen kalles ofte 40 prosentnæringen, fordi den bruker 40 prosent av energien og 40 prosent av materialressursene i samfunnet. Globalt står næringen for 40 prosent av de totale klimagassutslippene.

Det er dermed et stort potensial for å bidra til å innfri ambisiøse bærekrafts- og klimamål ved å øke byggenæringens evne til omstilling. Vi må øke næringens evne til å fatte evidensbaserte beslutninger, det gjelder for omstilling og investeringer i bedrifter. Det gjelder prosjektgjennomføring, bygging og drift av byggverk. Byggverk dekker både bygninger og anlegg herunder samferdsel.

En viktig komponent i denne omstillingen er **digitalisering**. Næringen har de siste årene flyttet seg fra dokumenter på papir til digitale dokumenter. Disse er sjeldent maskinlesbare. Informasjon er ikke søkbar eller gjenbrukbar. Digitaliseringen vi trenger skal forstås som informasjon som er søkbar, maskinlesbar og analyserbar. Dette kan danne bedre grunnlag for beslutninger, prosesser kan automatiseres og informasjon kan gjenbrukes i hele byggverkets levetid.

Næringen består av et stort antall mellomstore og små bedrifter som hver især ikke har ressurser til å løfte den nødvendige omstillingen. De fleste bedrifter har ikke kompetanse eller ressurser til å drive store omstillinger. Næringen som helhet prioriterer ikke felles digitaliseringsinnsats. De store virksomhetene som bidrar til digitalisering er ikke tilstrekkelig koordinerte til at det er en felles retning på utviklingen.

På grunn av næringens størrelse, potensial til å bidra til klimamål og særlige forutsetninger, forventes det at byggenæringen adresseres særskilt i ny nasjonal digitaliseringsstrategi. Det forventes at regjeringen bidrar til å sikre at den norske byggenæringen er i front innen digitalisering og i stand til å benytte ny teknologi for å nå ambisiøse mål.

Regjeringen kan bidra til å akselerere utviklingen i bygge- og anleggsnæringen i en mer helhetlig retning ved å stille krav. Krav kan bidra til at utvikling blir prioritert, blir mer fokusert og blir mer koordinert.

Krav bør stimulere til:

- Fri konkurranse og innovasjon blant løsninger og tjenester med åpne formater
- En helhetlig digital forvaltning av det offentlige Norge sin eiendomsportefølje

- At offentlige bestillere stiller krav til informasjonsleveranser og bruk av informasjon på en helhetlig måte
- Maskinlesbar og standardisert informasjon om byggverk og deres komponenter som en viktig faktor for sirkularitet i byggverk og dets komponenter
- Standardisert og digitalisert saksbehandling av norske bygningsmyndigheter

Andre land, blant andre Finland og Tsjekia jobber med å innføre ambisiøse krav til deres næringer. Det anbefales å se til disse landene.

Viktigheten av BIM-implementering

BIM er i henhold til NS-EN ISO 19650-1: bygningsinformasjonsmodellering, bruk av en delt digital framstilling av et byggverk for å legge til rette for prosjektering, bygging og driftsprosesser slik at det kan dannes et pålitelig grunnlag for beslutninger. Byggverk omfatter, men er ikke begrenset til bygninger, bruer, tunneller, veier, baner og prosessanlegg.

BIM omfatter ikke all informasjon eller alle prosesser som er relevant for byggenæringen. Men informasjonen og prosessene er sentrale for å kommunisere, beslutte og forvalte bygningsinformasjon. Norge har kommet et stykke innen bruk av BIM på åpne formater. Vi regnes blant de fremste i verden innen enkelte prosjekter. For å kunne utvikle oss videre som næring må vi få til et felles løft i retning av standardisering av informasjonsstandarder, harmonisering av praksis og automatisering av prosesser.

Det bør stilles konkrete krav til at:

- Alle offentlige bestillere (bygherrer) skal gjennomføre nye prosjekter med bruk av åpne digitale formater.
- Alle offentlige forvaltere (byggverkseiere) skal:
  - vedlikeholde relevant FDV-informasjon i informasjonsmodeller i hele forvaltningsfasen.
  - digitalisere eiendomsporteføljen sin for en helhetlig digital forvaltning.
- Offentlige bestillere og forvaltere skal harmonisere deres informasjonsstandarder slik at det stilles krav på samme måte til leverandører.
- Den digitale representasjonen av alle bygningskomponenter skal fra byggverkets ferdigstillelse være koblet med tilhørende standardisert digital produktinformasjon.
- Alle bygg som skal søke om plan, regulering, og tillatelse av myndigheter (rammetillatelse, byggetillatelse og brukstillatelse) skal søke med bruk av digitale modeller på åpent format, i stedet for tegninger.
- Det utvikles felles kravstillinger som offentlige bygherrer og kommuner kan bruke og gjenbruke for å spare tid, og sikre data for ombruk av byggevarer, samt maskinlesbare data for forvaltning, drift og vedlikehold.

Disse tiltak vil gi næringen en felles retning i utviklingen. Det vil løfte kvaliteten av og tilgjengeligheten til byggverksinformasjon. Det vil skape et felles fundament for en mer digital moden næring som. En modenhet som omstillingen til en mer grønn næring er avhengig av.

Sikre vellykket implementering av europeisk lovverk i Norge

Under den europeiske klimaloven forpliktet EU seg til å redusere sine netto klimagassutslipp med minst 55 prosent innen 2030. Lovpakken «Fit for 55» gjør alle sektorer av EUs økonomi i stand til å nå dette målet. Den setter EU, og i Norge gjennom EØS-avtalen, på en vei for å nå sine klimamål på en rettfærdig, kostnadseffektiv og konkurransedyktig måte.

Det er allment akseptert at digitalt aktiverte løsninger står sentralt i transformasjonen til en mer bærekraftig og klimanøytral økonomi, derav kommisjonens fokus på at kravet om å deklare miljøparametere skal gå hånd i hånd med kravet til digitalisering.

For å nå dette målet har kommisjonen satt i gang arbeid med å revidere direktiver og forordninger som strammer inn kravet om en bærekraftig bygge- og anleggsindustri. Revisjonene blir effektivt gjennom norske byggeforskrifter. Det viktigste er revisjonen av Byggevareforordningen (CPR) og en ny økodesignforordning (ESPR) som vil ha direkte innvirkning på produksjonen av byggevarer gjennom harmoniserte produktstandarder. Kommisjonen ønsker med dette å utvide kravene som i dag gjelder de essensielle tekniske egenskapene til byggevarer slik at man også regulerer egenskaper knyttet til bærekraft.

Digitale produktpass (DPP) innføres som et konsept for alle byggevarer i Europa. For bygge- og anleggsnæringen vil dette medføre en stor drahjelp for digitalisering og det grønne skiftet. Dette må forstås av norske myndigheter og innføres som et verktøy for innkjøp i offentlige anskaffelser. En digital transformasjon vil være godt integrert i det kommende europeiske regelverket, og det krever eksplisitt bruk av digitale data og verktøy. Derfor er det avgjørende for interessenter å være godt informert om de eksisterende ressursene som er tilgjengelige for å hjelpe dem med å holde seg på rett spor med alle forskrifter og deres krav, spesielt standardiseringsarbeidet knyttet til bygningsinformasjonsmodellering (BIM). Her er det viktig at norske myndigheter forstår hva dette er, og hvordan dette kan brukes i den norske digitaliseringsstrategien.

Om Cobuilder:

COBUILDER er et privateid norsk selskap lokalisert i Oslo med heleide datterselskaper i England, Frankrike og Bulgaria. Selskapet tilbyr en programvareplattform som bruker alle relevante internasjonale standarder for datahåndtering for å hjelpe byggebransjen til å realisere potensialet i produktdata. Nøyaktige data kan blant annet redusere tidsbruk, kostnader og miljøfotavtrykk for byggenæringen. Cobuilder er en viktig driver for digitaliseringen i bygg og anlegg og er en strategisk bidragsyter til ISO, buildingSMART, CEN og CENELEC.

*COBUILDER har fått ansvaret for å gjennomføre en mulighetsstudie om en EU-database som en del av den kommende forordningen for byggevarer (CPR), som for tiden er under revisjon. Det overordnede målet med arbeidet er å definere et system for et **digitalt produktpass**, basert på behovet for digital informasjon for myndigheter, produsenter og andre aktører i byggenæringens verdikjede.*